

P l a y S t r i n d b e r g
Strindbergův Tanec smrti
aranžován Friedrichem Dürrenmattem

Přeložil Bohumil Černík

Scéna:

Vzadu a po obou stranách jeviště černé sametové závěsy, podlaha pokryta černým sametovým kobercem. Na něm světle šedá kruhová plocha. To je scéna. Na ní rozličný nábytek. Vlevo a vpravo při bočních závěsech lavice s potřebnými rekvizitami, které si herci sami přinášejí a odnášejí.

Nad kruhovou scénou věnec reflektorů.

Inspiciient dává na scéně znamení gongem.

Osoby

Alice

Edgar

Kurt

/Vstoupí Alice, Edgar a Kurt/

A Play Strindberg.

E "Tanec smrti" Augusta Strindberga.

K Aranžován Friedrichem Dürrenmattenem.

/Kurt vyjde ze scény a posadí se vpravo na rekvizitářskou lavici/

E První kolo.

A Zábava před večeří.

/Gong. Alice sedí na pohovce, vyšívá; Edgar sedí v lenošce. Dlouho se neděje naprosto nic. Edgar vytáhne hodinky/

E Zahrej něco.

A Co?

E Co chceš.

A Solvejžinu píseň.

E Příchod bojarů.

A Nemáš rád můj repertoár.

E Ty můj taky ne.

A Tak nezahraju nic.

E Dveře jsou otevřeny.

A Já je mám zavírat?

E Jestli chceš.

A Tak to je nezavřu.

A Zakuř si.

E Už nesnáším silný tabák.

A Kuř slabší.
E Nemám žádný slabší.
A Kouření je přece tvá jediná radost.
E Co to je radost?
A Já nevím.
E Já taky ne.

A Whisky?
E Později.

E Co je k večeři?
A Zeptej se Jenny.
E Začíná doba makrel.
A Možná.
E Je podzim.
A To je.
E Pečená makrela s kolečkem citrónu by nebyla k zahození.
A Tobě zůstala už jen ta tvá žravost.

E Jestlipak máme ve sklepě burgundské?
A Ne.
E Ale potřebujeme burgundské.
A Nač?
E Musíme oslavit svou stříbrnou svatbu.
A Své pětadvacetileté trápení slavit nepotřebu-
jem.

E Tu a tam to mezi námi bylo hezké.

A To si jen namlouváš.

E Brzy bude po všem.

A Doufejme.

E Nezůstane z nás nic než kolečko hnoje na záhon.

A Dej mi pokoj s tím tvým věčným hnojem.

A Pošta?

E Jo.

A Účet za maso?

E Jo.

A Kolik?

/Alice jde k Edgarovi/

E Potřebuju nové brýle. /Edgar podává Alici účet za maso/

A Můžeš ten účet zaplatit?

E Ano.

A Teď?

E Později.

A Ať tě dají do penze, protože se ti vrátí tvá nemoc, budu to muset zaplatit já.

E Jsem zdravý jako řípa.

A To je mi novinka.

E Jen tu a tam mám trošku závrať.

A Docela pěkně ti to vynechává, můj milý. /Alice se znovu posadí na pohovku, vyšívá/

E Budu tu ještě dvacet let.

A Sotva.

E Nejsem nemocný, nikdy jsem nemocný nebyl a nikdy nemocný nebudu.

A To říkáš ty.

E Umřu naráz jako starý voják.

A Doktor říká něco jiného.

E Doktor je idiot.

A U doktorů je dnes společnost.

E Tak ať.

A My pozvaní nejsme.

E Protože se s těmihle lidmi nestýkáme, a nestýkáme se s těmihle lidmi proto, že nechceme, a nechceme se s nimi stýkat, protože jimi pohrdáme.

A Protože jimi ty pohrdáš.

E Je to pakáž.

A To říkáš o všech lidech. Jenom sebe vyjímáš.

E Já jsem slušný člověk.

A Zahrajem si karty?

E Zahrajem si karty.

/Alice se posadí ke stolu. Začnou hrát karty/

A Doktor má na dnešek k dispozici kapelu.

E Protože podlízá plukovníkovi.

A Ty taky plukovníkovi podlízáš.

- E Já plukovníkovi podlízat nepotřebuju, protože plukovník si mě dovede vážit.
- A Ale kapelu k dispozici nemáš nikdy.
- E Co jsou trumfy?
- A Jsi unavený?
- E Ne.
- A Tak máš něco s očima. Píky.
- E Nesmysl.
- A Říkals přece, že potřebuješ nové brýle.
- E Každý jednou potřebuje nové brýle.
- A A ty tu chceš být ještě dvacet let.
- E Ještě dvacet let tu budu.
- A Píky jsou trumf.
- E Šest a osm je patnáct.
- A Čtrnáct.
- E Šest a osm je čtrnáct.
- A Počítat už taky neumíš.
- E Když jsem unavený, jsem roztržitý.
- A Říkals přece, že nejseš unavený.
- E Nejsem nemocný.
- A Až sem je slyšet hudbu.
- E Kašlu na takovou kapelu.
- A Oficírské paničky kašlou na nás.
- E To je mi fuk.

- A Tobě.
- E Jsem sám, vždycky jsem byl sám a vždycky budu sám.
- A Já taky.
- E Tak si nenaříkej.
- A Ale dětem to není fuk.
- E Ty se baví v městě.
- A Jestlipak přijde Kurt?
- E Dnes večer.
- A Navštíví nás?
- E Bude pozvaný k doktorovi.
- A Konečně je to můj bratranec.
- E To není žádná čest.
- A Nech mou rodinu na pokoji, já tvou rodinu taky nechávám na pokoji.
- E V mé rodině nikdo ženu a děti neopustil jako tvůj bratranec.
- A Rád jsi se s ním bavíval.
- E Darebáci nemusí být ještě idioti jako jsou lidi na tomhle ostrově, s kterými se nebavím proto, že jsou darebáci a idioti.
- A Můj bratranec není žádný darebák.
- E Je darebák, protože nás dal dohromady.
- A Znáš nějaké šťastné manželství?
- E Ekmarkovi.
- A Ona je v nemocnici.

- E Von Krafftovi.
- A On je bankrot.
- E Tak neznám žádné.
- E Hrajme dál.
- A Hrajme dál.
- A To je hezké, že Kurt přijíždí na naši stříbrnou svatbu.
- E Zvláštní, že se chce usadit na tomhle všivém ostrově jako šéf karanténní stanice.
- A Kdybychom se byli nevzali, byla bych ještě u divadla.
- E Tím líp pro divadlo.
- A Já bývala slavná herečka.
- E Kritikové říkali něco jiného.
- A Kritikové jsou darebáci.
- E Ale ne idioti.
- E A já si dám whisky. /Edgar jde k bufetu, naleje si whisky/ Na plukovníka! /Pije/ Kdyby tu byl trnož, mohl by si na něj dát člověk nohu a představovat si, že je v Amerika-baru v Kodani.
- A Kodaň byla má nejhezčí doba.
- E Vzpomínáš si na Nimbs navarin aux pommes?
- A Vzpomínám si na koncerty s filharmonií.
- E Nikdy jsme spolu na filharmonii nebyli.

A Má nejhezčí doba v Kodani byla, když jsem tě ještě neznala.

E Vzala sis mě jen proto, aby ses se mnou chlubil.

A S tebou jsem se nikdy chlubit nemohla.

E Já byl slavný vojenský spisovatel.

A Nikdo tě neznal.

E U doktorů se tančí.

A Alcazarský valčík.

A Vzal sis mě jen proto, aby ses se mnou chlubil.

E S tebou jsem se taky nikdy chlubit nemohl.

A Já byla slavná herečka.

E Nikdo tě už nezná.

A Už jsem dlouho netančila.

E Na to jsme už moc staří.

A Jsem o deset let mladší.

E Ještě dvacet let tu budu.

E Láhev je prázdná.

A Whisky už nemáme.

E Je tma.

A S tvýma nemocnýma očima beztak nic nevidíš.

E Nemám nemocné oči.

- A Tak ať Jenny rozsvítí lampu.
- E Jenny nepřijde.
- A Zazvoň.
- E Jenny odešla.
- A Natrvalo?
- E Natrvalo.
- A Když odejde Jenny, odejde i Christel.
- E Když odejde Christel, nedostaneme už žádné služebné.
- A Tvá vina.
- E Ke mně jsou služebné zdvořilé.
- A Protože jim podlízáš, a podlízáš jim proto, že jako despota máš povahu otroka.
- E Nepodlízám nikomu, nikomu jsem nepodlízal a nikomu podlízat nebudu.
- A Kromě toho jim saháš pod sukně.
- /Edgar se posadí do lenošky/
- Chceš hrát dál?
- E Ne.
- /Alice se posadí na pohovku zády k obecenstvu, znovu začne vyšívat/
- A Můj bratranec prý zbohatnul.
- E První bohatý příbuzný v rodině.
- A V tvé rodině. V mé rodině je bohatých příbuzných plno.
- E Proto mi taky ta tvá rodina nevoní.
- /Telegrafní aparát začne ťukat/
- A Kdo to je?
- E Děti.

/Edgar jde ke stolu s telegrafem/

A No?
 E Jsou na strážnici.
 A No a?
 E Judita je nemocná.
 A Už zas.
 E Potřebují peníze.
 A Už zas.

/Edgar se posadí k telegrafnímu stolu a odťuká závěrečný signál/

E Ty děti toho ve škole moc nenadělají.
 A Ty neděláš taky nic.
 E Já byl první ve třídě, můj syn propadne při každé zkoušce a má dcera taky.
 A Promluv si s nimi.
 E Promluvit si s nimi ty.
 A Jsi zbabělec, vždycky jsi byl zbabělec a vždycky zbabělec budeš.
 E Já b y l slavný vojenský spisovatel.
 A Já b y l a slavná herečka.
 A Ty zíváš.
 E No a?
 A Před svou ženou.
 E Co jiného mám dělat. Každý večer mluvíme o tomtéž.
 E Nevěřím, že tvůj bratranec zbohatnul.

- A Ale zbohatnul.
- E Tak proč bere to místo šéfa karanténní stanice?
- A Tys to nedotáhl ani na majora.
- E Už budu jíst?
- A Doktor objednal pro hosty večeři z města, z Grandu.
- E Tak to mají jeřábky. Jen bych rád věděl, co ti barbaři k tomu pijí.
- A Nemám ti přece jenom něco zahrát?
- E Jen když to nebude ta tvá věčná Solvejžina písen.
- A Tak nic.
- E Tak se neptej.
- A Jediná hudba, kterou máš rád, je ten tvůj nemožný Příchod bojarů.
- /Edgar vstane a popojde doprostřed scény/
- E Bojaři - to byli ještě páni.
- /Alice se směje/
- Ve sklepe jsou dvě láhve šampaňského.
- A Já vím.
- E Neměli bychom je přinést a dělat, jako že máme návštěvu?
- A Šampaňské patří mně.
- E Nebuď pořád takový škrtil.
- A Musím být škrtil, protože ty nejsi žádný slavný vojenský spisovatel.

Nepokusíme se aspoň dnes být k sobě milí?
Proti jiným večerům jsme dnes k sobě milí.

Mám ti něco zatancovat?

Na to jsi t y moc starý.

Když mi zahraješ Příchod bojarů, tak ti přesto něco zatancuju.

I když považuješ všechny lidi za idioty, nemusíš sám jako idiot vyvádět.

/Edgar se posadí do lenošky/

Jeřábci jsou delikatesa, když se nepečou na špeku.

V Grandu je nikdy na špeku nepečou.

Plukovník si mě dovede vážít.

Tak je tu on jediný skutečný idiot.

Možná že by bylo dobře zase jednou někoho pozvat.

Všechny jsi odradil.

Dřív jsme byli tu a tam docela šťastni, když jsme měli návštěvu.

Potom jsme bývali ještě nešťastnější. Jenom návštěva byla ráda, když mohla zase odejít.

/Zaklepání/

To je Christel.

Podívej se.

/Edgard odejde ze scény dozadu vpravo.
Edgar opět vstoupí na scénu/

Je to Christel.

/Edgard se zase posadí do lenošky/ Taky odchází.

A Jsme vyřízeni.

B Nejlíp když se oběsíme.

/Gong/

/Alice, Edgar, Zprava vstoupí na scé-
nu Kurt/

A Druhé kolo.

B Konečně návštěva.

/Gong/

/Alice, Edgar a Kurt rozpřáhnou paže/

A Vítám tě, bratráčku!

B Vítám tě, Kurte!

K Zdravím tě, Alice! /Kurt obejmě Alici/ Zdravím
tě, Edgare! /Kurt obejmě Edgara/ Pořád ještě by-
díte v téhle věži.

B Pořád.

K Pořád ještě nad vězením.

A Pořád.

K Jste sami?

A Děti jsou ve městě.

K Služebné nemáte?

B Jako svobodní lidé nesnášíme tu otrockou pakáž.

K Dlouho jsme se neviděli.

E
A
E
Patnáct let. Zestárli jsme. Počestně zrezivěli.

Kurt se nezměnil.

Nesmysl. Taky zestárl. Jenom doufám, že taky počestně.

/Smích/

A
K
E
K
Zůstaneš u nás.

Jsem pozván k doktorovi.

To není společnost pro tebe.

Doktor bude mým představeným.

/Alice odejme Kurtovi plášť a klobouk,
oboje pověsí na věšák/

E
K
E
Kamaráde, já se nikdy představeného nebál.

Rád bych si ušetřil zbytečné nepříjemnosti.

Dej na mě a nebudeš mít nepříjemnosti. Na tomhle ostrově poručím já. Doktor je slabomyslný mastičkář, který se přede mnou třese. Všichni na tomhle ostrově se přede mnou třesou.

A
Skoro všichni.

/Kurt se posadí ke kulatému stolu na židli stojící v čele, Alice usedne na židli vlevo/

K
A
K
E
Dobrá. Zůstanu.

Nežli si najdeš byt.

Vidím, že přicházím vhod.

Ovšemže přicházíš vhod. Býval jsi kdysi zatraceně lehkomyšlný. Ale ta historka je zapomenutá, já jsem velkomyslný.

K
E
Děkuju ti.

Nemluvme už o tom. /Edgar usedne do lenošky/

/Návštěvní scéna/

A Dostal ses daleko?

K Nechal jsem se nést proudem.

E A teď jsi přistál u těch, které jsi před pětadvaceti lety dal dohromady. Hochu, hochu, my měli spořádané manželství, tu a tam jsme naříkali a vzdychali, tu a tam šlo zatraceně do tuhého, jako v každém pořádném manželství, ale Alice si nemůže stěžovat, ta stará vyřízená herečka, peníze se hrnou proudem, nadarmo nejsem světoznámý vojenský spisovatel.

K Těší mě, že tvá učebnice balistiky ještě neza-
starala.

E Je a zůstane základním dílem, i když ti poserové dnes vyučují podle nějaké úplně bezcenné učebnice.

K To je mi líto.

E Škandál.

K Skutečně.

E Budoucnost armády vidím černě.

K Hlavně že vaše manželství drží.

A A jak.

K Jsem pyšný, že jsem vás dal dohromady, jak ty tvrdíš, kamaráde, i když to neodpovídá tak docela pravdě.

E Nemluvme už o tom.

K Byli jste v cizině.

A V Kodani.

E Pětkrát. Byls někdy v Kodani?

K Většinou v Americe.

E Taktak.

A v Austrálii.

Tyhle končiny musí být příšerné. Samý pobuda.

V Kodani je to jiné.

Co děti?

Nemám tušení.

Milý Kurte, nezlob se. Já jsem poctivá kůže a říkám, co si myslím. To nebylo od tebe moudré, žes nechal děti ve štychu.

Nenechal jsem je ve štychu.

A taky to od tebe nebylo slušné.

Byly přiřčeny matce.

Nemluvme už o tom.

Já se o tom nestydím mluvit. Jsem rád, že jsem tu katastrofu přestál ve zdraví.

To bych řek. To bych řek. Člověče, takový rozvod je vždycky katastrofa.

Rozvod? Jak to? Já mluvím o svém manželství. To byla katastrofa.

Co Bůh spojil, to nesmí člověk rozvazovat. Kurte, my jsme trpaslíci, žalostní trpaslíci proti ne-konečnu.

Určitě.

Máme nést svůj osud.

Milý Edgare, ty jsi šťastně ženatý. Ty vůbec ne-můžeš nešťastné manželství pochopit.

Milý Kurte, z tebe se stal v Americe a v Austrálii beznadějný maloměšťák.

Edgare.

E Maloměšťák. Kdo nenese svůj osud, je maloměšťák.

K No poslyš -

E Nemluvme už o tom.

K Jak se daří vašim dětem?

A Chodí do školy ve městě a jsou už skoro dospělé.

E Judita je skvělé děvče, zdravá jako řípa, a kluk je bystrá hlava. Má bunky na ministra války.

A Jestli nepropadne při zkouškách.

K Gratuluju.

E Tvoje děti jsou prý dost nenadané, jak se proslýchá.

K Možná. Pak jsou po matce.

E Nemluvme už o tom.

E Chceš se něčeho napít?

K Později.

E Šampaňské?

K Čaj.

E Doufám, že se z tebe nestal jeden z těch svatouškovských abstinentů?

K Jenom jsem trochu přibrzdil.

E Pořádný mužský se musí umět ožrat.

K Co lidé na ostrově?

E Pakáž.

- K Vy jste se všemi na kordy?
- A Edgar je se všemi na kordy.
- K To přece musí být hrozné, žít mezi samými nepřáteli.
- A Příjemné to není.
- E Vůbec to není nic hrozného. Celý život jsem měl jen samé nepřátele a ti mi neuškodili, naopak mi pomohli. Až zhebnu, budu si moct říct: Někomu nejsem nic dlužný.
- A Edgar nikdy neměl na růžích ustláno.
- E Vlastní silou jsem se vypracoval na to, čím jsem.
- K To o sobě tvrdit nemohu. Co jsem tak žalostně zklamal jako manžel, pochybuju tak trochu o své vlastní síle.
- E Ty jsi takový ubožácký packal.
- A Edgare!
- E Ubožácký packal! /Edgar bouchne do stolu/
/Alice bouchne do stolu/
No jo, jednou ta mašina vysadí a nezůstane z nás nic než kolečko hnoje na záhon, ale dokud ta mašina ještě klape, má člověk kolem sebe bít rukama nohama o sto šest. To je moje filosofie.
- K Alice, tvůj muž je prostě báječný.
/Alice se směje/
- A Těší mě, že se ti u nás líbí.
/Kurt se směje/
- E Vysmíváš se mi.
- K Obdivuju se ti.

E Přišels jenom proto, aby ses popásl na té bryndě, do které se naše manželství dostalo.

K Člověče, vaše manželství je přece šťastné.

E I šťastné manželství je pěkná brynda. Manželství je vůbec pěkná brynda. Začíná vítr. /Edgar jde ke stolu s barometrem/ Barometr klesá.

A Zůstaneš ještě?

K Zůstanu.

A Večeře bude prostá.

E Blíží se bouřka. /Ťuká na barometr/

A Je nervózní.

E Mám hlad.

A Jdu. Zatím si zafilosofujte. /Kurtovi/ Neodporuj mu, nebo ztratí dobrou náladu, a neptej se ho, proč to nedotáhl na majora.

E Udělej něco dobrého, stará.

A Dej mi peníze a dostaneš něco dobrého.

E Peníze! Pořád peníze!

/Alice odejde ze scény vlevo, posadí se na levou rekvizitářskou lavici/

Peníze. Peníze. Celý den chce peníze, až si začnu namlouvat, že jsem měšec peněz. Ale koneckonců to je báječná ženská, ohromná ženská, a co teprve když si pomyslím na tvou bývalou -

K To teď nech být.

E I to byla ohromná ženská, ale tys ji nezformoval. Mužský musí ženskou formovat. Formovat!

K Přes to všechno?

E Přes to všechno, protože já ji zformoval. Je to věrná manželka, výtečná matka, ale má ďábelský temperament. Kamaráde, byly chvíle, kdy

jsem tě proklínal za to, žes mě dal s touhle ženou dohromady.

K Člověče, Edgare, já jsem tě s ní přece dohromady nedal.

E Nemluvme už o tom.

E Život je zvláštní. Já tu stárnu se svou ženou, zírám do věčnosti a čekám, až se ten život vytratí. Ale on se nevytrácí. Protože máme děti. Zíráš taky do věčnosti?

/Kurt se zasměje/

K Ne.

E Protože se neodvážíš zírat do věčnosti. Protože ses nechal své děti ve štychu.

K Ale já je nenechal ve štychu.

E Nemluvme už o tom.

K Jak chceš.

E Teď jsi sám. Sám. Sám. Sám.

K Na to jsem si zvykl.

E Může si na to člověk zvyknout, být sám?

K Podívej se na mě.

E Neděláš dobrý dojem.

E Promiň. Říkám, co si myslím. Mohu si dovolit říkat, co si myslím. Jsem pánem tohoto ostrova. Víš ty, co to je pán? Bojaři - to byli páni.

K Ti tví bojaři.

E Páni. Páni to byli.

K Hraje Alice pořád ještě Příchod bojarů?

- E Pořád.
- K A pořád ještě k tomu tančíš?
- E Pořád.
- K Zdá se, že se tu nic nezměnilo.
- E Život se u mne nevytrácí tak jako u tebe.
- E Copak jsi vůbec v těch posledních patnácti letech dělal?
- K Tak různě.
- E Zbohatnul jsi?
- K Poněkud.
- E Já tě nechci pumpnout.
- K Jsem ti k službám.
- E Netřeba. Peníze se mi jen hrnou. Ten den, kdy se už nepohrnou, mě Alice opustí.
- K To si jen namlouváš.
- E Ona na to čeká.
- /Telegraf začne ťukat/
- K Co to je?
- E Časové znamení.
- K Nemáte telefon?
- E V kuchyni. Ale když telefonujeme, vypravuje slečna z pošty, co telefonujeme a tak raději telegrafujeme.
- K To musí být příšerné žít na tomhle ostrově.
- E Život je příšerný. /Edgar si zapálí doutník/
- K Silné doutníky ti v tvém věku neškodí?
- E Jsem zdravý jako řípa. /Bafá/ Taky kouříš? No

jo, ty na to nemáš konstituci.

E Zafilosofujme si.

K Raději ne.

E Přesto si zafilosofujme.

K Jak chceš. /Kurt se posadí na židli vlevo/
/První scéna filosofování/

E Věříš v Boha?

K Určitým způsobem.

K A ty?

E Určitým způsobem taky.

E Věříš v posmrtný život?

K Určitým způsobem.

K A ty?

E Určitým způsobem ne.

E Věříš, že jsou potom taky zápasy a bouře?

K Určitým způsobem.

K A ty?

E Existuje jenom zmar. /Edgar najednou vytřeští nepřítomně oči/

K Určitým způsobem - tedy - věříš - /Kurt se zarází/

Edgare? Co je s tebou? Edgare! /Kurt zatřese Edgarem/

E Umřu naráz jako starý voják. /Edgar znovu vytřeští oči/

K Alice!

/Alice vejde zleva/

Alice!

A Co je?

K Nevím. Tvůj muž -

A Já vím. /Alice poklekne před Edgarem, dá znamení, hovoří nikterak nevlídně/ No tak, ty dědku stará, už zase zíráš do té své věčnosti? Celý život jsi mě zavíral v téhle věži, celý život jsem byla vydána napospas tvým náladám, celý život jsem musela poslouchat ty tvé kecy, celý život se pokoušíš být ten silnější z nás dvou, ale silnější z nás dvou jsem já, já.

K Proboha, Alice! Mohl by tě přece slyšet!

A V tomhle stavu ani neslyší, ani nevidí. Tak už konečně umři, ty nedomrlý bojare, na záhon s tebou!

/Edgar pomalu přichází k sobě/

E Říkalas něco?

A Ne.

/Edgar vstane/

E Promiňte. /Edgar jde k věšáku, vezme vojenskou čepici a šavli/ Musím obhlédnout strážce. /Edgar vyjde ze scény dozadu vpravo, posadí se na rekvizitářskou lavici/

/Alice usedne do lenošky/

K Je nemocný?

A Možná.

K

Pomátl se?

A

Možná.

K

Chlastá?

A

Jen se tím chlubí.

K

Něco s ním přece musí být.

A

Vynechává mu to. Už celé měsíce. A pokaždé, když mu to vynechá, řeknu mu své mínění.

A

Kurte, pozvala jsem tě na večeři.

K

Už mám pomalu hlad.

A

Jsme na mizině. Ve spíži není ani kus chleba.

K

Jdu nakoupit.

A

Na tomhle ostrově se nedá nic koupit.

K

Moc krásný ostrov jste si to vybrali.

A

Kurte.

K

Alice.

/Alice vstane, vezme s klavíru album fotografií, posadí se ke Kurtovi na druhou židli. Scéna s albem/

A

Chceš vidět naše album?

K

Prosím.

A

Ty fotografie jsem nalepovala sama.

K

Moc hezké.

A

Já jako Peritta.

K

Kdopak to je?

A

Médejina družka.

K

Moc hezké.

- A Já jako Eucharis.
- K Kdopak to je?
- A Sapfina služka.
- K Moc hezké. Tvůj muž jako mladý poručík.
/Edgar, sedící na rekcizitářské lavici, dává povely/
- A Kdyby umřel, dala bych se do smíchu. Jako nadporučík.
- K Nenávidíte se?
- A Hrozně.
- K Odkdy?
- A Odjakživa. Já s družičkami.
/Edgar dává povely/
- K Moc hezké. Proč jste se vlastně brali?
- A Protože si mě vzal. A teď musím čistit mosaz, utírat sklenice, zametat, topit a vařit, protože nám služebné pořád utíkají.
/Edgar dává povely/
- Pastor Nielsen. Ten nás oddával.
- K Moc hezké. Tak jděte od sebe.
- A Pokoušeli jsme se. Pět let jsme žili v téhle věži, aniž jsme se viděli. Potom zase přiknučel. Ta nuda byla moc velká.
/Edgar dává povely/
- K Moc hezké.
- A Naše děti.
- K Moc hezké.
- A Dvě z nich zemřely.
- K I to jsi prodělala.

- A Všechno. Tyhle dvě ještě žijí.
- K Moc hezké.
- A Dvojčata. On štvě Juditu proti mně a já štvu Olafa proti němu. Ostrov z jihu.
- /Edgar dává povely/
- K Moc hezké. Proč mě viní z vaší svatby?
- A Aby sis i ty zošklivil náš dům. Ty a tvá žena s námi na parníku.
- K Ale já vás přece vůbec dohromady nedal.
- A Neoženil ses se mnou, ale se svou ženou.
- K Měl jsem svou ženu rád.
- A Předtím jsi miloval mě.
- K Ano, ale tys přeběhla s vlajícím praporem k svému vojenskému spisovateli, aby ses dostala společensky nahoru.
- A Nech toho.
- K Nemluvme už o tom.
- /Edgar dává povely/
- A Můj muž jako kapitán. Patřím k proklatému rodu.
- K Moc hezké.
- A Já a děti na pláži.
- K Moc hezké.
- A Kdyby jenom to moře chtělo vystoupit a odplavit nás. /Zavře album/ Kurte, musíš zůstat při mně.
- K Zůstanu při tobě. Jedno manželství jsem poznal z největší blízkosti: To moje. Vaše je ještě fatálnějši.
- /Edgar dává povely/
- Už skončil inspekci.

- A Zuří, protože nedostane nic k večeři.
- K Rozptyl ho. Přiveď ho do dobré nálady. Zahrej mu něco.
- A Solvejžinu píseň. /Alice usedne ke klavíru a začne hrát a zpívat/

/Kurt se opře o klavír a zamyšleně udává rukou takt. První scéna domácí hudby/

/Alice zpívá/

Ať mráz jde a přejde, ať máj květy svál,
ať máj květy svál,
ať zvadlo už i léto, čas chvátá dál,
čas chvátá dál.

/Přichází Edgar/

Ty přijdeš ke mně zpátky sem k nám,
pak tě mám, sem k nám, pak tě mám,
a slíbila já ti, že věrnost svou ti dám,
že věrnost svou ti dám. Ach!

- E Dost! Dost! Už si zase stěžuje, ta naše vele-slavná Duseová? Vyzpovídala se svému ušlechtilému dávnému milenci ze svého těžce zkoušeného života po boku strašlivého Modrovouse? Marš, stará škatule, zahrej Příchod bojarů, než zasedneme ke stolu, tvůj muž přišel, aby ti ukázal, kdo je tady pánem!

/Alice vezme noty a rozloží je na pul-tě/

- A Příchod bojarů.
- K Já ti pomohu. /Kurt usedne vedle Alice/
- E Marš, marš, chci tancovat.
- A Příchod bojarů.

/Alice a Kurt hrají čtyřručně Příchod bojarů. Edgar začne tančit, tančí stále divočeji, najednou klesne k zemi a zůstane ležet. Alice s Kurtem hrají dál, aniž něco zpozorovali/

Opakovat?

/Alice s Kurtem začnou hrát znovu
Příchod bojarů. Kurt se ohlédne,
spatří Edgara v bezvědomí na zemi.
Alice se ohlédne/

A Kristepane.

/Gong/

K Třetí kolo.

A Záchvaty mdloby.

/Gong. Edgar v bezvědomí v lenošce.
Alice sedí na židli vlevo a vykládá
si pasiáns. Kurt sedí na pohovce/

E Plukovník si mě dovede vážít.

K Mluví o plukovníkovi.

A O plukovníkovi mluví pořád.

E Pečená makrela s kolečkem citrónu.

K Mluví o jídle.

A O jídle mluví pořád.

E Ježábci.

K Zhluboka dýchat.

E Co to bylo?

K Upadl jsi.

E Nikdy nepadám.

K Ale upadl jsi.

/Aby dokázal, že má železné zdraví,
začne Edgar obcházet scénu zleva do-
prava. Kurt má o něho starost a jde
pozpátku před ním/

- E Tančil jsem Příklad bojářů?
- K Ovšem.
- E Ohromně jsem tančil?
- K Hrál jsem s Alicí čtyřručně a nemohl jsem vidět, jak tančíš.
- E Vždycky tančím ohromně. /Edgar se zastaví/
- K Zhluboka dýchat.
/Edgar dýchá zhluboka/
- Je ti teď líp?
/Edgar jde dál/
- E Mně je báječně. Nic mi nechybí. Jsem zdravý jako řípa. /Edgar se zastaví/
- K Zhluboka dýchat.
/Edgar se nakloní dopředu, Kurt ho zachytí/
- Alice, tak mi přece pomoz.
- A Nemohu se ho ani dotknout.
/Edgar se opět vzpřímí/
- E Co je?
- K Málem bys byl upadl.
/Edgar se opět rozejde/
- E Jenom ty oči už mi neslouží.
- K Jsi nemocný.
- E Nejsem nemocný, nikdy jsem nemocný nebyl a nikdy nemocný nebudu. /Edgar se zastaví/
- K Zhluboka dýchat.
- E Točí se to se mnou.
- K Zhluboka dýchat.

/Edgar jde dál/

- E Zatočilo se to se mnou proto, že barometr klesl a přijde bouřka.
- K Lehni si.
- E Nechci si lehnout.
- K Tak si aspoň sedni.
- E Nechci si sednout.
- /Oba došli na své obchůzce opět k svému výchozímu místu. Edgar upadne, Kurt ho zachytí/
- K Alice! Je to tvůj muž a potřebuje tvou pomoc.
- A K umírání není zapotřebí žádná pomoc.
- /Edgar se opět vzpřímí/
- E Co to bylo?
- K Zase jsi upadl.
- E Ještě dvacet let tu budu. /Edgar se posadí do lenošky/ Musím si sednout. Umřu naráz jako sta-
rý voják.
- K Zatelefonuju doktorovi.
- E Nechci doktora.
- K Přesto zatelefonuju.
- E Nemůžeš telefonovat. Ta pakáž vypnula telefon.
- A Protože jsme nikdy neplatili účet.
- K Tak pro doktora d o j d u .
- E Jestli ten slabomyslný mastičkář přijde, tak ho odprásku.
- K Přesto půjdu. /Kurt vyjde ze scény dozadu vpra-
vo/

/Alice si dál vykládá pasiáns/

E Jsem nemocný.

A Já to vždycky říkala.

E Sklenici vody.

A Asi budu muset. /Alice vyjde ze scény vlevo, z rekvizitářské lavice vezme sklenici vody a přinese ji. Edgar se napije/

E Jsi hodná.

A Budeš se teď šetřit?

E Asi budu muset.

A Tak se šetři.

E To ty asi nebudeš chtít?

A To pušť z hlavy.

E Mně je mizerně.

A Já to vždycky říkala.

E Na tuhle tu chvíli jsi čekala.

A A tys doufal, že nikdy nepřijde.

E Bojaři - to byli páni. /Edgar opět vytřeští oči/

A Tak už konečně umři, ty nedomrlý bojare, na záhon s tebou! Celý život jsi mě zavíral v téhle věži, celý život jsem byla vydána napospas tvým náladám, celý život jsem musela poslou-

chat ty tvé kecy, celý život se pokoušíš být ten silnější z nás dvou, ale silnější z nás dvou jsem já, já, a od světa jsi mě taky nemohl odloučit, jak sis představoval, protože já už dávno umím telegrafovat, už celá léta, jen tys na to nepřišel.

/Edgar přichází pomalu k sobě/

E Říkalas něco?

Nic.

E Jestlipak se Kurt vrátí?

A Tak rád by býval přijal doktorovo pozvání.

E Teď je u doktora.

E Jestlipak si teď pochutnává na jeřábcích?

A Kurt mě nenechá ve štychu.

E A jako předkrm lososa?

A Kurt není žádný darebák.

E Je darebák a zbabělec, protože se neodvážil říct, že nás má dost a že je u doktora lepší večere.

/Přichází Kurt/

K Doktor tvou konstituci zná.

E No a?

/Kurt se posadí na pohovku/

K Musíš být opatrný.

A Já to vždycky říkala.

K Žádné doutníky.

E Už nebudu kouřit.

A Uvidíme.

K Žádnou whisky.
E Už nebudu pít.
A Uvidíme.
E A co k jídlu?
A Jenom mléko.
E Doktor je slabomyslný mastičkář.
A To říkáš pořád.
K Byl velmi laskavý.
E Pokrytec.
K Přijde, když budeš chtít.
E Jen ať si ten chlap slaví dál. Mně se daří výborně. Dostávám náramnou chuť k jídlu.
K Snad je mu přece jen líp.
A Co nevidět začne zase zírat.
E Co je k večeři?
A Zeptej se Jenny.
E Jenny odešla.
A Zeptej se Christel.
E Christel taky odešla.
A Tak nebude nic.
E Chceš mě nechat umřít hladu? /Edgar se zase zhroutí/
K Už zase zírá.
A Vidíš.
K Tvého muže je mi pomalu líto.
A Co říkal doopravdy doktor?
K Je to s ním zlé.

A Může umřít?

K Může.

A Zaplaťpánbůh.

/Edgar opět přichází k sobě/

E Mně je mizerně.

A Já to vždycky říkala.

E Koňak.

A Nemáme žádný koňak.

E Polonéza.

A Jsou čím dál bujnější.

E Já mám strach.

K Z čeho?

E Ze zmaru.

K Zhluboka dýchat.

E Já nechci umřít.

K Zhluboka dýchat.

E Chci žít.

K Zhluboka dýchat.

E Chci žít!

E Zavolejte, prosím vás, doktora, doktora z města.
Prosím vás.

/Alice jde k telegrafu, začne telegra-
fovat/

Ty umíš telegrafovat?

A Umím.

E Odkdy?

A Už celá léta.

/Alice odtelegrafuje konečný signál,
vrátí se ke stolu, začne si zase vy-
kládat pasiáns/

E Telegrafovat. Ta bestie umí telegrafovat. /Upad-
ne do hlubokého bezvědomí/

K Alice.

A Kurte. /Vykládá dál pasiáns/

K Twůj muž - já nevím -

A Je mrtvý? /Vykládá dál pasiáns/

K Myslím, že upadl do hlubokého bezvědomí.

/Gong/

E Čtvrté kolo.

K U lůžka nemocného.

/Gong.

Na pohovce leží Edgar přikrytý pokrýv-
kou, spí. V lenošce sedí Alice, pudru-
je se a líčí. U kulatého stolu stojí
Kurt, v umyvadle si oplachuje obličej.
Má zuté boty, které stojí před krajní
židlí vlevo, přes jejíž opěradlo visí
jeho kabát. Vesta visí na věšáku/

Telegrafovat. Ta bestie umí telegrafovat. /Upad-
ne do hlubokého bezvědomí/

Vychází slunce.

Předtím chrápal.

Kurte. /Vykládá dál pasiáns/

Už není v bezvědomí.

Twůj muž - já nevím -

Je mrtvý? /Vykládá dál pasiáns/

Zaplaťpánbůh, je mu líp.

Bohužel mu je líp.

/Gong/

/Kurt jde k věšáku, obléká si vestu/

A Jestlipak není neobyčejně ošklivý?

K Neumíš říct o něm jediné dobré slovo?

A Přesto je neobyčejně ošklivý.

/Kurt se vrací ke kulatému stolu, zapíná si rukávy u košile/

K Taky dovede být laskavý.

A Když má něco za lubem.

K Musel prožít tvrdé mládí.

A To mi teď splácí.

K Při pětadvaceti stupních mrazu bez pláště na ulici.

A Kdybych neměla ještě ten svůj starý plášť z Kodaně, musela bych taky.

K Jeho otec prohýřil celé jmění.

A On zase moje.

K Zato miluje svou dceru.

A Ta se do mě pustila pěstmi.

/Kurt si obouvá boty/

K Neměli bychom mu aspoň zout holínky?

A Bez holínek z něho nezůstane nic.

K Neměl bych zase pro doktora -

A Jen tu zůstaň.

K Proč se vlastně nenávidíte?

A Nemám tušení.

K Nějaký důvod tu přece musí být.

A Jsme manželé.

K Skutečně je neobyčejně ošklivý.

/Alice se upravila a zamyšleně pozoruje Kurta/

A Kurte, já na tebe nebyla vždycky hodná.

K Vždycky jsi na mě byla hodná.

A Tys tak trpělivý.

K To mě naučil život.

A Proč jsi vlastně přišel na tenhle ostrov?

K Abych se stal šéfem karanténní stanice.

A To přece nemáš zapotřebí.

K Nějakou činnost má zapotřebí každý.

A Proč se tu chceš stát šéfem karanténní stanice?

K Abych tu našel klid.

A Jsi nešťastný?

K Každý má nějaké těžkosti.

A Máš mě ještě rád?

/Edgar procitne/

K Probouzí se.

A Jdu do kuchyně. /Alice vezme umyvadlo a vyjde ze scény vlevo k rekvizitářské lavici/

E Ten spánek mě uzdravil. Ležel jsem tu dlouho?

K Byls dlouho v bezvědomí a potom jsi spal.

E Přišel doktor z města?

K Ne.

E Pakáž.

/Kurt si oblékne kabát, vezme stoličku od telegrafního stolu a posadí se k nohám pohovky/

- K Jak se cítíš?
- E Ta bestie umí telegrafovat.
- K Mám zavolat zdejšího doktora?
- E Ten vyspává opici.
- K Faráře?
- E Nač?
- K Ulehčit svědomí.
- E Nemám žádné.
- K Notáře?
- E Nač?
- K Sepsat závěť. Aby si Alice mohla nechat aspoň ten nábytek, kdyby se s tebou něco stalo.
- E Co by se se mnou mohlo stát?
- K Co se může stát s každým.
- E Nic se se mnou nestane, a když, tak ta bestie žádný nábytek nepotřebuje.
- E Tak přemýšlím.
- K O čem?
- E Tvá žena byla takový vzácný člověk.
- K Možná.
- E Bohužel musela narazit na chlapa jako ty.
- K No a?
- E Tys býval bankovním úředníkem.
- K No?
- E V Americe a v Austrálii?

K Nejdřív jsem byl číšníkem.
 E Taky takové nekalé zaměstnání.
 K Potom jsem byl zlatokopem.
 E To už není vůbec žádné zaměstnání.
 K V životě se člověk musí leckdy odvážit všeho.
 E Zřejmě jsi měl štěstí.
 K Dost.
 E No ale když teď budeš šéfem karanténní stanice, vezmeš si děti k sobě.
 K Zůstanou u matky.
 E Povinnosti se mají plnit.
 K Ovšem.
 E Na to zřejmě nejsi dost chlap.

/Alice přichází s rudými růžemi, hodí je Edgarovi na pohovku/

A Od poddůstojníků a od hudby.
 E Moji podřízení na mě myslí.

/Alice usedne do lenošky, lakuje si nehty/

Protože se k nim chovám jako otec, který je formuje, před kterým se chvějí a kterého si váží, protože tuší, že jsem bez bázně a hany. Dej ty květiny do vázy.

/Alice se ani nepohne/

Později. Já se nedám lehký dojmout, opravdu ne, jsem voják a lidi jsou pakáž, ale tohle neobratné gesto je přísámbůh myšleno poctivě, to může být jen poctivě myšleno.

/Telegraf začne ťukat/

Judita. Má dcera,

/Alice jde k telegrafu/

A Dnes velký ples, nemohu přijet, přeji brzké uzdravení, papá by neměl tolik pít. /Alice odtuká závěrečný signál/

E Život je bezútěšný. Má milovaná dcera je po matce a já tu zápasím se smrtí.

/Alice se znovu posadí do lenošky, la-
kuje si dál nehty/

A Popichovals ji proti mně a ona se teď obrací proti tobě.

E Fujtajksl.

E Ještě je Pánbůh spravedlivý.

E Už se mi nechce žít.

A Tak si konečně lehni do postele.

E Když budu v posteli, už se z toho nedostanu.

A Vždyť už přece nechceš žít.

E Musím žít, i když už nechci.

A To nikdo nežádá.

E Jsem voják.

A Tak si aspoň zuj ty ohavné holínky.

E Voják musí být vždycky připraven.

A Ty tvé věčné fráze. Žijeme v nejhlubším míru.

E Naše manželství je jedna jediná řež.

/Telegraf začne ťukat/

Plukovník. Ten si mě dovede vážít.

A Penzionování povoleno. /Alice odtuká závěrečný signál a opět se posadí do lenošky/

E Odkud ví plukovník o mé nevolnosti?

A Radostná zpráva se rozšíří rychlostí větru.

E Já o žádné penzionování nežádal.
 A Já o ně zažádala.
 E Nepřijmu je.
 A Plukovník si tě zřejmě moc vážit nedovede.
 E Život je nevděčný.

E Mám hlad.
 A No a?
 E Udělej dva chateaubriandy.
 A Dva?
 E Pro mě a pro Kurta.
 A Jsme tři.
 E Tak udělej tři.
 A Kde mám ty chateaubriandy vzít?
 E Kup je v kasinu.
 A Dej mi peníze.
 E Nemám žádné.
 A Tak nebudeš mít ani chateaubriandy.
 E Vem je na dluh.
 A Už nám nedají.
 E Život je ubohý.

E Ubohý. Na tři desetiletí jsem se, milý Kurte, zahrabal ve službě vlasti do balistiky a výsledek: Nechají mě umřít hladem. Ale ty snad ani nemůžeš pochopit tu ubohost života, protože ty sám jsi ubožák.

A Edgare!

- E Ubohý a mizerný chlap.
- A Kurt u tebe bděl celou noc s prázdným žaludkem, protože tu ani káva není, a ty ho urážíš!
- E Ta se vzteká, milý Kurte, protože jsem minulou noc neumřel.
- A Protože jsi neumřel už před pětadvaceti lety.
- /Alice a Edgar současně/
- A Tak už konečně umři, ty nedomrlý bojare, na záhon s tebou!
- E Nejsem nemocný, nikdy jsem nemocný nebyl a nikdy nemocný nebudu! Začíná to tu být sakramentsky příjemné, sakramentsky příjemné. /Edgar dá růže Kurtovi/ A tohle manželství jsi založil t y, kamaráde. /Edgar vstane, jde k věšáku, vezme si šavli a čepici od uniformy/ Tak. A jdu do kasina. Dám si chateaubriandy. Pak se dám převézt do města. K plukovníkovi. /Edgar odejde ze scény dozadu vpravo/
- /Gong/
- A Páté kolo.
- K Domácí hudba.
- /Gong.
Alice hraje na klavír Chopina. Kurt se opírá zleva o klavír. Edgar vstoupí na scénu zezadu zprava. Kurt mu pokyne. Edgar odpoví pokynutím. Edgar pověsí čepici a šavli na věšák. Edgar si zapálí doutník. Edgar se opře o klavír zprava. Alice dohrává/
- K Valčík na rozloučenou.
- E Moc hezké.
- A Nu?
- E Co jste dělali?
- A Prohlédli jsme si ostrov.

- E Mizerný ostrov.
- K Zajímavý přístav.
- A A cos dělal ty?
- E Já jsem se ve městě ohromně najedl. Nimbs navarin aux pommes.
- E Vy jste asi ještě hladoví?
- A Jedli jsme u přivozu.
- E Tam se jí hrůzně.
- K Ujde to.
- E No jo, z Ameriky a z Austrálie budeš asi sotva kulinářsky zmlsaný.
- A Něco nového ve městě?
- E Moje penzionování bylo zrušeno.
- K Gratuluji.
- E Plukovník si mě dovede vážít.
- A Jak se ti daří zdravotně?
- E Vrátil jsem se z onoho světa.
- K A kouříš?
- E Byl jsem u doktora.
- A No a?
- E Zase zdravý jako řípa. Ještě dvacet let tu budu.
- A To může být docela zábavné.
- E Ta zpáteční cesta parníkem byla ohromná. Moře, obloha, první hvězdy, ticho, mír - boží mír.

K Najednou jsi tak zbožný.

E Nemoc mě zušlechtila.

K Gratuluji.

E Blesklo mi poznání o nesmrtelnosti duše.

A Škoda toho kolečka hnoje na záhon.

/Alice začne hrát dál Chopina. Edgar jí vezme noty a zavře klavír/

E Velectěná Alice, dal jsem náš život do pořádku.

A Náš život?

/Edgar jde ke stolu s telegrafním přístrojem, odloží doutník/

E Náš zpackaný život. /Edgar udělá taneční krok. Edgar jde k pohovce/ Zdá se, že tě to znepokojilo?

A Vůbec ne.

/Edgar se směje/

E Začneme s mou závětí. Jak tě znám, dalas ji sepsat notářem. /Edgar se posadí na pohovku/

A Prosím. /Alice vezme závěť ze zásuvky kulatého stolu, podá ji Edgarovi/

E Děkuji. /Edgar si nasadí brýle/ Nové brýle. /Edgar čte závěť/ V tvůj prospěch. /Edgar trhá závěť na malé proužky. Edgar přitáhne Alici k sobě na pohovku/ Velectěná Alice: Z důvodu tebou tak často projevovaného přání skoncovat s naším manželstvím, z důvodu bezcitnosti, s níž jsi zacházela se mnou a s dětmi, a z důvodu hrubé nedbalosti, s jakou vedeš domácnost, jsem podal ve městě žalobu o rozvod. Tak se konečně uvede do pořádku i náš život.

A Ach.

E Jojo.

A A tvůj skutečný důvod?

- E Rozhodl jsem se strávit těch posledních dvacet let svého života se ženou, která mě miluje a která vnese do domu trochu tepla, útulnosti, péče a krásy.
- A Ty mě chceš vyhodit?
- /Edgar se směje a vstává/
- E Ožením se s Kurtovou bývalou ženou.
- /Kurt se směje/
- A A co se má stát se mnou?
- Domnívám se, že jsi slavná herečka.
- A Rozházels mé jmění.
- E Však ty sis dala něco stranou.
- A Zato ty nemáš nic než dluhy.
- E Mám v bance pětadvacet tisíc korun.
- /Kurt se směje/
- A Tumaš. Snubní prsten. /Alice hodí Edgarovi prsten/
- E Děkuji. /Edgar schová prsten/ Smím poprosit svědka, aby to vzal na vědomí?
- /Alice na pohovce začne opět vyšívát a mluví s jehlou v ústech/
- A A smím poprosit svědka, aby vzal na vědomí, že mě můj muž chtěl zavraždit?
- K Ne.
- A Jojo.
- K Jak?
- A Srazil mě do moře.
- K Kde?
- A Na mostě.

K Kdy?

A Před dvěma měsíci.

K No to je ale -

E To nemůžeš dokázat.

A To si myslíš ty.

E Nemáš na to svědka.

A Juditu.

E Ta pomáhá mně a já jí.

/Edgar se posadí k Alici na pohovku.
Kurt se směje/

K Ty jsi ale vykutálený darebák. /Kurt se posadí
ke klavíru/

E Tvá dobře vychovaná dcera Judita si musí dát po-
mocť, kdo je otcem, ví Bůh, já financuju zákrok
a ona potvrdí mou verzi té nehody. Pak může dě-
lat, co chce. Už není mou dcerou. Ostatně litu-
je, že jsi tak výborná plavkyně.

A Nikdy nechtěla dát na mě.

E Nemluvme už o tom.

K Jsi bezohledný.

E Život je bezohledný.

/Kurt hraje na klavír první takty Pří-
choďu bojarů/

Pomlčme taky o pitkách tvého tebou zhýčkaného
syna a o jeho vyhazovu ze školy.

A Byla jsem mu dobrou matkou.

E Pomlčme už konečně o dvou neblahých produktech
jednoho neblahého manželství.

K Přestaň ji trápit.

E Člověk musí umět snášet pravdu.

/Kurt hraje první takty Solvejžiny
písně. Edgar se otrásá smíchy/

Jeden slušný důstojník byl přiveden na pokraj
šílenství jednou nenažnou herečkou, to je ce-
lý příběh.

/Alice vyšívá/

A Udělal jsem pro své děti všechno.

/Edgar se důstojně zvedne, posadí se
do lenošky, na stůl položí hodinky/

E Do deseti minut opustíte oba dům. Hodinky leží
na stole.

A Tys udělal z dětí to, co jsou.

E Deset minut. Osud tiká. /Edgar si přitiskne ru-
ku na srdce/

K Co ti je?

E Nic.

K Nemám zase zavolat doktora -

E Mně je mizerně - /Edgar se zvrátí do lenošky
a předstírá mdlobu/

K Už zase upadl do hlubokého bezvědomí.

/Alice vyšívá/

A Nejlíp, kdyby byli Olaf a Judita taky zemřeli.

K Mohu ti pomoci?

A Mně není pomoci.

K Snad umře.

A Ten neumře nikdy.

K Teď nesmíš ztrácet odvahu.

/Alice vyšívá/

- A Nevíš všecko. Před patnácti lety si začal poměr s tvou ženou.
- K Jojo.
- A Už se ti konečně otvírají oči?
- K Věděl jsem to odjakživa.
- A Odjakživa?
- K Přirozeně.
- A On tě nenávidí.
- K Nenávidí každého.
- A Ty se nechceš pomstít?
- K Na ruině se člověk nepotřebuje mstít.
- A Já se chci pomstít.
- K Jak?
- A Sám se prozradil. Má stranou pětadvacet tisíc korun.
- K To musel náramně spořit.
- A Všechno prohýří v kasinu.
- K Tak nemůže mít stranou pětadvacet tisíc korun.
- A Vím, co je třeba udělat. Přátelí se se zbrojmistrem. Ti dva musí mít společné zájmy. /Alice se posadí na opěradlo lenošky, tahá Edgara za uši/ Zatelegrafuju plukovníkovi, že ty a zbrojmistr jste zpronevěřili pětadvacet tisíc korun, ty nedomrlý bojare.
- K Víš to jistě?
- A Jen tak se dá ta částka vysvětlit. /Alice jde k telegrafnímu přístroji a telegrafuje/ Můj muž mi zničil život a mé děti přivedl do záhuby.

Bude sedět ve vězení pod tímhle pokojem a já budu tančit Příchod bojarů. /Tančí/

K

Jsi bujná.

A

Mstít se, to je povyražení.

K

Umíš dobře tančit.

A

Umím toho ještě víc.

K

Víš to jistě?

A

Poznej mě.

K

Rád bych tě znal.

A

Tak se musíš pomstít.

K

Teď se chci pomstít.

A

Nemáš k tomu odvahu.

K

Mám na to chuť.

A

Jsi příliš slušný.

K

Vůbec nejsem tak slušný.

/Alice přestane tančit/

A

To musíš dokázat.

K

Pojď se mnou do postele.

/Alice tančí dál/

Chci se s tebou vyspat.

A

Mohl by tě umřít.

K

Tak jsme se společně pomstili.

/Alice a Kurt opustí scénu dozadu vpravo. Edgar se za nimi podívá, ušklíbne se, pak vytančí vlevo ze scény. Gong/

/Edgar přichází od lavice s rekvizitami, nese obrovský podnos se studenými pokrmy a lahví vína, postaví podnos na stůl, lenošku přisune ke stolu,

takže je teď uprostřed mezi oběma židlemi. Edgar se posadí do lenošky, ováže si velký ubrousek/

E Šesté kolo. Večeře o samotě.

/Gong.
Edgar se pomodlí, naleje si víno.
Edgar začne pomalu jíst. Edgar se napije, postaví sklenku na stůl.

Gong.

Alice a Kurt přicházejí zprava od lavice s rekvizitami, vstoupí na scénu/

A Sedmé kolo.

E O hodinu později.

/Gong.
Edgar jí dál/

K Ty jíš?

E Chutná mi. /Edgar jí dál/ Ohromně mi chutná.
/Edgar jí dál/

A Jíž už dlouho?

E Už dlouho a vydatně. /Edgar jí dál/

K Odkud se vzalo na stole to nesmírně množství jídla?

E Ze spižírny.

K Tam není ani kousek chleba.

E Kamaráde, ty přece jen neznáš mou ženu. Ve spižírně jsou hromady jídla.

K Alice, to přece není možné.

/Alice ulehne na pohovku, vezme si cigaretu/

E Zatímco jsi celou noc u mne bděl s prázdným žaludkem, ona si tu a tam odskočila do kuchyně něco sníst, jak ji znám.

- A To není pravda.
- E Strategie. Před tebou si chtěla hrát na potupe-
nou a mě chtěla umořit hladem. Nehněvejme se na
ni. Já strávil mnoho radostných hodin v kuchy-
ni, zatímco ona spala; ona si doopravdy namlou-
vala, že důstojník nevstoupí do spižírny.
- /Kurt zapálí Alici cigaretu/
- Ty kouříš?
- A Odjakživa.
- E Na plukovníka. /Edgar se napije/
- A Ty ses ale totavil.
- E Samotného mě to překvapuje. Posaďte se.
- /Alice a Kurt se ani nepohnou/
- Kousek kuřátka, má drahá?
- A Děkuji.
- E Studený rosbíf, příteli?
- K Ne.
- E Kde jste byli tak dlouho?
- A Prohlíželi jsme si pevnost.
- K Neobyčejně zajímavé. /Kurt se opře o bufet/
- E Mistrovské dílo válečného umění. Ta makrela mi
chutná. Nevadí vám, že se rozplývám rozkoší nad
těmi lahodami.
- K Vůbec ne.
- E Každý se rozplývá rozkoší svým způsobem. Na plu-
kovníka? /Edgar se napije/
- A Telegrafoval?
- E Čekáš telegram?
- A Telegrafovala jsem mu, že jsi zpronevěřil pětá-
dvacet tisíc korun.

- E Jak jsi na to přišla?
- A To je hračka.
- E Jak milé od tebe, dostat mě do vězení.
- A Tvoje věc.
- E Naše věc.
- A Já nemám pětadvacet tisíc v bance.
- E Já taky ne. Ty si ulil plukovník. Ne že by se byl dopustil zpronevěry, ale kdo se zasloužil o vlast jako plukovník, tomu nemohou všechny účty souhlasit, to by bylo nadlidské; Už dlouho jsem ho chtěl na tu chybnou položku upozornit, tys mu to tím telegramem připomněla. To mu dá pořádně zabrat.
- A Tys mě obelhal.
- E Jojo. Ten dobrák plukovník. Mé vyšetřování by mělo za následek, že by vyšetřovali i jeho, a protože se takové vyšetřování nedá ospravedlnit politicky, nezbude mu nic jiného, než aby se ke mně zachoval uznale.
- /Telegraf začne ťukat/
- Telegraf už ťuká. Slyšíš? Byl jsem povýšen na majora.
- K Konečněs to dokázal.
- /Edgar složí ubrousek/
- E Příliš pozdě. Milý Kurte, milá Alice, můj zdravotní stav je povážlivý.
- A Domnívám se, že jsi zase zdravý jako řípa a že tu budeš ještě dvacet let.
- E Profesor ve městě je jiného názoru. Budu žít už jen několik měsíců.
- A Ach.
- E Stojím na prahu věčnosti.
- A A náš rozvod?

E Jaký rozvod?

A Podals ve městě žalobu.

E Nesmysl.

A Slavnostněs to prohlásil.

E Skutečně? To jsem musel žertovat. Pomysli přece na naše děti.

A Nemluv o našich dětech.

E Proč bych neměl mluvit o našich dětech? Měl jsem s Juditou vážný rozhovor ve městě, přiznala se mi k svému tajnému zasnoubení s vnukem pastora Nielsena, bude z ní skvostná paní farářová, a náš syn udělal zkoušku, chválabohu, slavné to nebylo, ale udělal ji. Odnos to jídlo.

A Ne.

E Námáš radost z našich skvostných dětí?

A Jsi sprostý.

E Jojo. Musel jsem ti asi naservírovat nějakou historku a tys byla tak sprostá, žes mi uvěřila.

A Kurte, jdem.

E Zůstanete tady.

/Alice vstane/

A Zemři nebo žij dál, mně je to lhostejné. Kurt mě miluje. Dál už nemám v tom tvém vězení co pohledávat.

E K něčemu se ti přiznám, Alice: Tu mdlobu předtím jsem předstíral.

A Tys nám nastražil past?

E A vy jste do té pasti spadli.

/Alice políbí Edgara na čelo/

A Tvůj nápad byl velkolepý. Bylo to nádherné, pomstít se na tobě s Kurtem v naší manželské posteli.

- E Odnes teď, prosím tě, to jídlo.
- A Ale ovšem. /Alice odnáší jídlo k lavici s rekvizitami vlevo/
- K Ta historka s mou ženou je přirozeně taky vymyšlená.
- E Nemusíš vždycky brát doslova, co někdy jen tak řeknu: Pro umírajícího je důležitá jenom věčnost.
- K Švindluješ docela dobře.
- E Jako nějaký kriminálník?
- K Jako malý kriminálník.
- E Ty to přece musíš vědět.
- K Co tím chceš říct?
- E Stále se mi ještě obdivuješ?
- K Už jenom žasnu.
- E Pořád ještě si o mně myslíš, že jsem báječný?
- K Myslím si o tobě, že jsi směšný.
- E Ten smích tě přejde.
- K Co máš za lubem?
- E Jsi zvědavý?
- K Mám se na pozoru.
- E To děláš dobře.
- /Alice se vrací/
- A No? Můžem teď odejít?
- E Prosím. Ale dřív než odejdeš, nechtěla bys aspon vědět, kdo je vlastně ten muž, s kterým utíkáš?
- K No dobře. Posadme se.
- /Alice a Kurt se posadí k Edgarovi ke stolu/

E Zahrajme si karty.

K Zahrajme si karty.

/Alice rozdává. Druhá karetní scéna.
Edgar si přitiskne ruku na srdce/

E Zatraceně.

K Chceš nám tu zahrát novou krizi?

E Vy už asi neberete mou nemoc vážně.

A Tak už jednou umři, pak tě vezmem vážně.

E Já se zadusím.

K Člověk nemusí brát vždycky doslova, co někdy jen tak řekneš.

E To přejde.

K Jen si dej na čas.

E Už to přešlo. Piky jsou trumf.

/Hrají karty/

Milý Kurte, nevěřím, žeš dělal v Americe a v Austrálii zlatokopa.

K Ach.

E A taky ne číšníka.

K Co si tedy myslíš?

E Zůstals malým bankovním úředníčkem.

/Hrají karty/

K A mé jmění?

E Obnáší padesát tisíc dolarů.

K Jsi informovaný.

E Nechal jsem na plukovníkovi, aby to vypátral.

K Plukovník je čím dál zajímavější.

E Jeden z našich krajanů zpronevěřil v jedné
K bance v New Yorku padesát tisíc dolarů.

K Znáš ten případ.

E Ten muž jsi ty.

/Hrají karty/

K Ten chlap se jmenuje Eriksen.

E Právě tohle jméno jsi přijal v Americe.

K Víš to jistě?

E Spolehni se na mé kombinační nadání.

K S tím jsem nepočítal.

E Tys nepočítal s mnoha jinými věcmi.

K Chce mě dát plukovník zatknout?

E Neví, žes to ty, koho hledají.

K Chceš mě dát zatknout ty?

E Já chci těch padesát tisíc dolarů.

K Dvaadvacet.

A Šestnáct.

E Šedesát osm.

K Chceš mě z toho vyšachovat?

E T y s tady ten malý kriminálník.

K Rozdělme se.

E Ne.

K Čtyřicet tisíc.

E Padesát tisíc.

K Potřebuju dva tisíce, abych se zase mohl vypa-
řit do Ameriky.

E Dej se najmout. Fyzická práce ti udělá jen dobře.

- K Ty brzy umřeš.
- E Moje věc.
- K Jsi neúprosný tváří v tvář věčnosti. Kříže jsou trumf.
- E Bůh mě chápe.
- K Informuj plukovníka.
- E Budu informovat státního návladního. Kdybych informoval plukovníka, udělá ten velký kšeft o n.
- K Ten muž musí být génius.
- E Génius jsem já.
- K Jak jsi přišel na mou - zpronevěru?
- E Člověk se nestane šéfem karanténní stanice na tomhle ostrově, je-li bohatý, a když, tak jen proto, že se chce uklidit do bezpečí.
- K Důvtipné.
- E Taky jsem se divil, že ty se svým skromným nadáním bys to byl dotáhl k bohatství, zatímco já se svými důkladnými znalostmi balistiky trů bídu.
- K Tady poněkud přeháníš, po tom dobrém jídle.
- E Tentokrát udělám ten velký kšeft j á. Sedmnáct.
- K Kapituluju. /Kurt už nemá žádnou kartu/
- E Kde jsou ty peníze?
- K V jedné bance ve Stockholmu. Pod mým pravým jménem.
- E Vystavíš mi šek.
- K Prosím. /Kurt vyplňuje šek/ Padesát tisíc dolarů. /Kurt podá šek Edgarovi/
- E Děkuju. Teď víš, Alice, s kým ses to spolčila.

/Edgar uschová šek do náprsní kapsy své uniformy. Alice spočítala své karty/

A Osmdesát osm.

K Co ty tu se mnou provádíš, kamaráde, je pořádné svinstvo.

E Tys rozbil jedno šťastné manželství.

K No poslyš -

E Šťastné manželství. My jsme spolu byli šťastni, Alice a já, dokud jsi nepřišel ty. Žili jsme spolu, hráli jsme karty, trochu jsme si poklábosili, ona hrála Solvejžinu písen a já tančil Příchod bojarů.

K Chtěls ji zavraždit.

E No a? Chtěl jsem ji častěji zavraždit. V každém manželství se pěstují myšlenky na vraždu. Tak. Musím jít obhlédnout stráže. /Edgar vstane, jde k věšáku, nasadí si čepici, vezme si šavli/ V životě platí jen jedno umění: Eliminovat. Škrtnout a jít dál. /Edgar se zapotáčí/ Potom přijde okamžik, když už člověk nedokáže škrtnout a jít dál, kdy už neexistuje nic jiného než skutečnost a skutečnost je úděsná. /Edgar se znovu vzchopí/ Vás ještě mohu škrtnout. /Edgar tasí šavli/ Ven, vy cizoložníci! Jste škrtnuti, pro mě už neexistujete! /Edgar se vrhne na Alici a Kurta se šavlí v ruce/

/Kurt zvedne židli, aby se s ní bránil. Edgar se zapotáčí, padne na pohovku. Alice si klidně začne stavět na stole domeček z karet. Kurt se opět posadí. Edgar chroptí/

Zavolejte doktora.

A Nehraj už zase divadlo.

E Zavolejte zdejšího doktora.

A Na to ti už neskočíme.

E Rychle. Rychle.

A Jojo.

E Umírám.

A Tak, tak.

E Umírám.

A Aj, aj, aj.

/Edgar se bezmocně převaluje na zádech/

E Tak mi pomozte.

/Kurt se šklebí/

K Skonči to, kamaráde.

E Pomoc. Prosím.

K Vstát, obhlížet strážce.

E Bože. Bože!

K Eliminovat, škrtnout, jít dál.

E Chci žít! Chci žít!

K Ty jsi ale skutečně zatraceně směšný.

/Edgar se už nehýbe. Kurt jde k Edgaroví, pozoruje ho, vezme mu z náprsní kapsy šek a zastrčí jej do kapsy/

Tak si myslím, Alice, že jsme přece jenom měli zavolat doktora.

/Alice si stále ještě hraje se svým domečkem z karet/

A Ano?

/Gong.

Edgar otočí lenošku zády k obecenstvu.
Alice postaví na stůl talíř polévky/

E Osmé kolo.

A

Zábava před večeří.

/Edgar se posadí do otočené lenošky. Alice si přinese z věšáku Edgarův plášť a na pohovce mu přiřívá major-
ské distinkce.

Gong.

Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

A

Jojo.

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

Aj aj.

/Přichází Kurt v plášti a s klobou-
kem/

K

Zdravím tě, Alice, zdravím tě, Edgare.

A

Vítám tě, bratranče. Jdeš z města?

K

Jdu z města.

K

Jak se daří Edgarovi?

A

Edgarovi se daří výborně.

K

Těší mě, Edgare, že se ti daří výborně.

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

A

Nemůže mluvit.

K

Ach tak.

A

Je ochrnutý.

/Kurt křičí/

K

To je mi líto.

A

Slyšet ještě může.

K

Moc hezké. /Kurt jde ke klavíru, vezme do ruky
vyšívání, které leží na klavíru/ Dokončilas
vyšívání?

A Edgarův rodový znak.

K Moc hezké.

A Věnuji mu to k stříbrné svatbě.

K To ho potěší. /Kurt se dvakrát dotkne kláves, potom se opře zleva o klavír/ Co to děláš?

A Přišívám mu na plášť majorské distínkce.

K Moc hezké.

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

Copak asi chce říct?

A Že si ho plukovník dovede vážit.

K Rozumíš tomu, co chce říct?

A Vždycky rozumím, co chce říct.

K Ach tak.

A Jestlipak není neobyčejně důstojný?

K Trochu bledý.

A Přesto je neobyčejně důstojný.

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

K Co chce teď říct?

A Že tu bude ještě dvacet let.

K Snáší svůj osud zmužile.

A Duševně je ještě zcela na výši.

/Gong/

A Deváté kolo.

K Alice filosofuje.

/Alice se opře zprava o lenošku. Kurt se zamyšleně posadí na židli vlevo.

Druhá scéna filosofování.

Gong/

- A Život je hádanka.
 K Určitým způsobem.
 A Edgar jednou řekl: Vypadá to, jako by nás život chtěl mít za blázna.
 K Určitým způsobem měl.
 A Vždycky jsem ho milovala.
 K Určitým způsobem jistě.

/Gong.

Alice se posadí na levé opěradlo otočené lenošky. Kurt se opře o bufet/

- A Desáté kolo.
 K Ošetřování nemocného.

/Gong/

- A Tak miláčku. Tvá šlemová polívčička.
 /Edgar vyrazí nesrozumitelní zvuky/
 K Co teď chce říct?
 A Nimbs navarin aux pommes.
 K Ach tak.
 A Jednu lžičku za Juditku. /Alice podá Edgarovi polévku/
 K Musím už jít.
 A Vracíš se do Ameriky?
 K Vracím se do Ameriky.
 A Jednu lžičku za Oláfka. /Alice podá Edgarovi polévku/

Nechceš nastoupit to místo šéfa karanténní stanice?

K

Šéfem karanténní stanice se stane někdo jiný.

A

Jednu lžičku za malou Alici.

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

K

Copak asi chce říct?

A

Chce říct, že sis vzal nazpátek ten šek na padesát tisíc dolarů.

K

Ovšem.

A

Jednu lžičku za pastora Nielsena. /Alice podá Edgarovi polévku/ Dej ho sem.

K

Ty mě chceš taky vyšachovat?

A

Jednu lžičku za zbrojmistra. /Alice podá Edgarovi polévku/

K

Milovalas mě.

A

No a?

K

Spali jsme spolu.

A

No a?

K

Jen tak.

A

Jednu lžičku za plukovníka. /Alice podá Edgarovi polévku/

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

K

Co chce říct?

A

Říká, že lidi jsou pakáž.

K

Ach tak.

A

Pěkně jsme papali, hezky jsme se nepapali, všechno jsme spapali. /Alice postaví polévku na stůl/ Dej sem šek, Kurte, a koukej zmizet.

K

A když ho nedám?

A Informujeme státního návladního.

K Chceš mě zradit?

A Tys jenom takový malý kriminálník.

/Gong/

K Jedenácté kolo.

A Kurtovo doznání.

/Alice a Kurt se posadí na pohovku/

K Je mi líto, Alice. Já nejsem malý kriminálník, já jsem velký kšeftsman. Nezpronevěřil jsem mizerných padesát tisíc dolarů jako ten Eriksen, vydělal jsem miliony. Pojd, buď hodná. Na kriminálníky mého formátu si státní návladní nepřijde. Nerad bych tě nudil svými obchodními záležitostmi. Tvá jemná ouška se nepotřebují dozvědět nic bližšího o mých transakcích.
/Kurt pohladí Alici po vlasech/ Neplač.

A Jsi významný muž?

K V mých kruzích si mě dovedou vážít.

A V jakých kruzích?

K V nejlepších kruzích.

/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/

A Ticho.

/Edgar zmlkne/

Cos dělal ve městě?

K Mluvil jsem s plukovníkem.

A Udělá o n ten velký kšeft?

K Dám mu podíl na jednom vedlejší kšeftu. Karanténní přístav je pro mou obchodní flotilu docela užitečný.

/Edgar vyráží nesrozumitelní zvuky/

Copak to dělá?

- A Dává povely.
- K Ach tak. Ty tři dny, které jsem směl strávit u tebe a u Edgara, mně vnitřně pomohly. Přiznávám, že jsem měl tak trochu morální pochybnosti, ale u vás jsem se duševně zase spravil. Směl jsem nahlédnout do vašeho malého světa. V tom velkém světě, v kterém žiju, to rozhodně není o nic horší: Jenom proporce jsou jiné.
- /Gong.
- Alice se postaví vpravo ke klavíru,
Kurt vlevo. Za lenoškou se vynoří
Edgar/
- E Poslední kolo. Rozloučení.
/Edgar se zase posadí.
Gong/
- A Vezmi mě s sebou, Kurte.
- K Patříš k Edgarovi.
- A Edgar byl totální člověk.
- K No jo, na tomhle ostrově si to ještě mohl dovolit.
- A Kurte, ten svět je nemravný.
- K Lidé mého kalibru ho aspoň ruínují.
/Edgar vyráží nesrozumitelné zvuky/
Copak asi teď chce říct?
- A Kolečko hnoje na záhon.
- K Musíme se rozloučit, Alice. Rozloučit navždy. Zazpívej mi ještě jednou Solvejžinu písen. Tak se rozejdeme jako přátelé.
/Alice usedne ke klavíru a začne zpívat/
/zpívá/
Ať mráz jde a přejde, ať máj květy svál,
ať máj květy svál,
- Alice

ať zvolna už i léto, čas chvátá dál,
čas chvátá dál.

K Sbohem, Alice, sbohem. Edgare!

/Kurt vyjde ze scény vlevo. Edgar
vyráží nesrozumitelné zvuky. Alice
zpívá/

A /zpívá/

Ty přijdeš ke mně zpátky sem k nám,
pak tě mám, sem k nám, pak tě mám,
a slíbila já ti, že věrnost svou ti dám,
že věrnost svou ti dám. Ach!

/Gong/

Solvejžinu píseň z Ibsenova Peer Gynta přeložil Pavel Eisner.